

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Rei Christianae Apvd Iaponios Commentarivs

Trigault, Nicolas

Avgvstae Vindelicorvm, 1615

De Cosietate nostra vniuersim, Capvt III.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68745](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68745)

De Societate nostra uniuersim,

CAPVT III.

Iaponia Prouincia societatis nostræ ad orientem extrema, ad annum vsque humanæ salutis, millesimum sexcentesium vndecimum Goanæ Prouinciæ subdebatur, in India Orientali vice Prouincia nuncupata, aucto demum sedium ac sociorum numero, cum & locorū spatijs & nauigandi tarditate perincomodè ab Orientis superioribus regi posset, visum est Præposito Generali societatis, Claudio Aquauiuæ, quæ Deus sospitet, eam Goanæ curæ eximendam, & Prouinciæ nomine cohonestandam, ea porro constat non è Iaponia solum, sed è nostrorum quoque apud Sinas expeditione: illius, eum vice Prouincia diceretur, plures annos moderator fuerat P. Franciscus Pafius Italus; is appellata Prouincia visitator est renunciatus, eo consilio maxime, vt Amacaum re nauigans Sinensem expeditionem moderaretur ac viseret: Amacaum venit, sed breui morbo ac morte prope repentina, tum maximè sublatus est, cum sese ad Sinense iter accingeret. Iaponiæ Præpositus Prouincialis primus est renunciatus P. Valentinus Carualius Lusitanus, qui hæctenus eam Prouinciã in magna rerum varietate sapientissime moderatur. De huius Prouinciæ parte, quæ Sinas tangit, alius fuit dicendi locus: de Iaponia sola nunc ago.

In

In ea nostri hoc triennio centum supra triginta initio, sub finem, infra paulò, numerati sunt: nam eo toto tempore desiderati nouem, sociorum numerum minuerunt. hi è sacerdotibus Europæis constant plus minus sexaginta: cæteri sunt Iapones, partim sacerdotes, partim rerum domesticarum adiutores, è quibus etiam duodecim ferè sunt Europæi, quanquam hic ita illi rem domesticam curant, vt plerique tamen, maximè Iaponij, ob linguæ peritiam Catechisticas conciones & cætera rei Christianæ adiumenta procurent: hi omnes continentur Nangasaquiensi Collegio, Arimensi, Miaceno domo, seminario quoque Arimensi, ac Nangasaquiensi tyrocinio; alijsque triginta sedibus, (Residentias vocamus,) tota Iaponia sparsis: exiguus sane numerus, si messis amplitudinem innumerosque labores spectaueris: sed rei familiaris angustia nos in tam arctum constringunt numerum, plures essemus, si foret vnde viveremus. Omitto nunc de superstitionibus dicere memoriam vitæ defunctorum renouabo. Et quia mortui tutius, ideò etiam laudantur vberius.

De singulis igitur eo ordine quo diem suum obierunt, pauca de multis adferam ad virtutis encomium, ac studium imitandi. & primus quidem, qui ex hoc triennio diem clausit extremum ex indigenis socijs adiutoribus, senex fuit, annos natus nouem supra sexaginta, è qui

è quibus nouē & quadraginta in societate vix-
 xat, & maximè in Cami partibus (ita vocantur
 ditiones Miacensi regiæ vicinæ) rem Christia-
 nam magnis sudoribus procurarat, & insigni
 semper fructu, maximè quod Iaponienses litte-
 ras sectasque apprime callebat; vnde iam diu
 tota Iaponia notissimus erat, & magni semper
 ab omnibus habitus.

Alter fuit P. Organtinus Soldus, è ditione
 veneta, Brixianus, quatuor votorum in societa-
 te professus, Is ætate, annis in Religione & in
 hac vinea transactis, cæteros omnes superabat;
 septuaginta nouem ætatis numerabat: Religio-
 nis sex supra quinquaginta: rei Christianæ apud
 Iaponios procuratæ, annos duos & quadragin-
 ta: In regia Miacensi perpetuus prope superior
 fuit, ex quo Iaponiam attigit: si vltimum trien-
 niū excipias, quo eum ætas ingrauescens & varia
 ægritudo ad Nangasaquiensis domûs quietē re-
 uocauit, quod habuit ille tempus, solidam ad-
 vitam ita claudendam, vt sanctè traduxerat. o-
 mitto viri virtutem, animorum zelum, tot an-
 norum monumentis nota. Dubium certè vide-
 ri potest, vtrum ille Iaponios, an illum Iaponij
 amarent magis atque obseruarent, nec solum
 Neophyti, sed etiam Ethnici Reguli ac Dynastę,
 & quotquot eius tempore vixerunt Imperij Ia-
 ponienſis moderatores. Innumeri ab eo ex-
 antlati labores facile generosum viri animum
 C prodidere,

prodidēre, cūius maxime patientia perfectum
 credi potest, quidquid in Miacensi potissimum
 ditione perfectum gratulamur, nam sine mili-
 tis iniuria præclara facinora Ducibus tribuūtur.

Ad has publicas viri virtutes priuata sui ipsi-
 us demissio, & contemptus eum domi vulgoq;
 earum & admirabilem exhibebant. Hoc trien-
 nio quod mortem præcessit, labores pro animo-
 rum salute susceptos, continuæ orationis suau-
 tate leniebat, maximeque sibi placebat in Do-
 minicorum tormentorum contemplatione;
 quam ad rem otium illi dedit senilis morbus,
 aut potius fatiscentis naturæ defectus. Mortui
 aut suauissime potius obdormientis transitus, ac
 sepultura, magnæ Neophytorum sensu frequē-
 tibusque lacrymis, maximè cum in Miacensi-
 bus plagis nuncius auditus est, excepta fuisse
 narrantur: quem enim viuum vt parentem fue-
 rant profecuti, mortuum quoque pari doloris
 sensu exceperunt.

Tertius scribitur fuisse Matthias Quitem ex
 indigenis socijs, rerum domesticarum adiutor.
 Is è triginta nouem annis sex Deo peculiariter
 in societate consecratur. Huius mors audita
 prope citius fuit, quàm formidata, neque enim
 diem vnum ægritudo superauit. Desiderium il-
 lius fecit ad societatis auxilium industria, &
 præclaræ animi dotes, quibus præditus videba-
 tur nō parū posse prodesse. Quartus societatem,

vt speramus, in caelos aggregatam auxit P. Franciscus Paiua Lusitanus, societatis professus; maximam ætatis partem societati nostræ consecravit: è nouem supra triginta, tres ac viginti Religionis labores; ex his nouem Iaponiensis vineæ tolerarat: degebat in Miacensibus plagis in domicilio Vozacensi, iactura fuit ex viri virtute, dotibus, ætate, quæ omnia longiores fructus promittebant: magna industria Iaponios tractabat, & eorum sibi beneuolentiam religiose conciliabat. ad mortem generali peccatorum exomologesi, per otium ita sese comparauit, vt in articulo maximè omnium formidabili, summam repererit pacem & quietem: sed operæpretium videretur epistolæ fragmentum, qua eius mors nunciabatur, inserere. Bonus P. Franciscus Paiua ad Deum fruendum felicissima morte concessit. Domi tantum sui desiderium reliquit, vt puerorum prope instar in lacrymas effusi domestici omnes, orbitatem lugerent suam, vix in percurrendo, de more, funebri psalmorum officio, lacrymæ singultusque vocem permitebant: Delatum in ædem corpus, Neophyti tanto impetu obruerunt, vt auelli non possent: eiulatus fuit vsq; adeò comunis, vt in vicinos vicos eruperet, sed maximè cū funebris oratio haberetur: nihil enim simile me audire à populo memini, cū de Christi passione ab Ecclesiaste sermones habentur. & quoniam è Vozacensi domicilio

C a ad Miæ

ad Miacensem sepulturam transferebatur, eodem sensu doloris, bono Patri denuo parentatum est; Neophyti quoque Fuximenses, & maxime vir Nobilis ex ijs, Patri per amicus extorsit, vt tertio illi iusta funebria curaremus, quo die è Iaponiensis Ecclesiæ consuetudine egenos complures epulo excepit, & alia eleemosynæ nomine ad memoriam defuncti distribuit. Hactenus epistolæ fragmentum.

1610. Superioribus adiunctus est numero quintus, P. Ioannes Milanus Lusitanus, Goæ tamen in India natus, rerum spiritualium strenuus adiutor, ætatis anno quinquagesimo primo, societatis quarto ac trigesimo, quos omnes, excepto probationis biennio, in hac expeditione consumpserat, & annos viginti ac septem continuos alumnis Arimensis seminarij educandis, ita præfuerat, vt cum omnium approbatione fructuque alumnorum res administrarit. & mirum est, eum tot annorum spatio, æquè semper ab alumnis dilectum atque obseruatum: habebat ille se non pro Patre solum, qui animû, sed qui corpus studiosè curaret: satis certus, quanti esset in hac ætate ad virtutem educatio. Ægrotudo fuit sanè diuturna, & quoniam ad imperitos in Iaponia medicos, nostratis pharmacaci accessit inopia, in Collegium Amacaense iussus à superioribus nauigauit: sed cum neque
ibi

ibi pertinaci malo remedium inueniret, satis certus extremum sibi diem instare, properauit in Iaponiam regredi, vt vbi vixerat ibi inter Alumnos suos moreretur: paucis post reditum mensibus extinctus est, cum prius se studiose in id comparasset. Cuius obitum magno doloris sensu alumni omnes, vel qui aderant, vel qui audierant, exceperunt: omnes enim ille suis beneficijs, ac suauis educatione obligarat.

1611. Eum postea consecutus est Pater Anthonius Corderius Lusitanus, è spiritualium adiutorum numero, annos natus tres & quinquaginta: è quibus triginta societati, vnum ac viginti huic expeditioni dedicarat: peculiaris fuit in eo indefessi laboris sedulitas, multis alijs ornata, vel potius prognata virtutibus: annua fuit ægritudo, quo tempore plus pænæ à remedijs acribus, quàm ab ægritudine perferebat, sed vtrumque tanta semper animi æquitate, vt non sine admiratione spectaretur: abiit tandem, vt speramus, ad superos ibi quietè æternùm victurus, cum hîc vitam modicam dolores interciperent.

Hunc consecutus est ordine septimus P. Petrus Raymundus Arragonensis Cæsaraugustanus, societatis nostræ solemniū votorū professus, annos natus vnum & sexaginta, è quibus quadraginta societati, Iaponiæ dederat quatuor & triginta. Vir erat rerum spiritualium

C 3 — studio,

studio, orationi & cū Deo apprimè deditus: De
 quicquā Diuini cultus promouendi ardore neq;
 postremo vitæ suæ anno, valetudinis causa in-
 termisit: præmatura mors eius, etiam in ea ætate
 visa est. Octauus successit P. Petrus Rodericus
 Lusitanus, ex oppido Amacaënsi, annorum qua-
 tuor & quadraginta, è quibus triginta totos in
 hac excolenda vinea posuerat: sexdecim alu-
 mnus; reliquos in societatem cooptatus. egre-
 giè se semper socijs probauit, sed ex quo Re-
 ligionem profiteri cepit maxime, proximorū
 auxilia semper magno fauore procurans phthi-
 si interijt, eaq; non diuturna, sed bene compa-
 ratus: iam enim annos plures, breuē sibi vitæ
 cursū promittebat.

Nonus ac postremus fuit P. Gregorius Deces-
 pedes Castellanus Madritensis, è rerum spiritua-
 liū adiutoribus: ætatis años sexaginta numera-
 bat, in vitæ societatis duos supra quadraginta, la-
 ponienſis vineæ sedulo excoltæ quatuor ac tri-
 ginta: Animi sui zelum tractandorūq; animorū
 industriam in regno Bugen maxime prodidit:
 eam enim ille Ecclesiam plantauit ac rigauit &
 Dominus incrementū dedit, etsi nō quale opta-
 bat: nam totius ille regni conuersionē ingenti ar-
 dore deuorauit: verū eam illi^o regni, & priuatim
 Dynastæ peccata, minimè merebantur: ei^o mor-
 tem quia repentina, & ea quæ ipsam consecuta
 sunt, maroris plenā effecere. E Nangasaquiensi
 Colle

IAPONICAE.

Collegio ad suos Neophytos redibat, salutato
 nouo visitatore Prouincialiq; Præposito: vix do-
 mus limites attigerat, cum à nostris solito amo-
 re exceptū, repente oculorū acies destituit: ad eū
 dein sustinendū, eum è socijs vnus, ne laberetur
 accurreret, vix tres passus emensus, in terram ru-
 it, suoq; casu eundem traxit à quo sustinebatur:
 nec plura locutus, quam secundo ac tertio, Deo
 gratias, in socij vnus, & in Neophytorum pluri-
 morū conspectu, qui ad eum excipiendū conue-
 nerant, expirauit. id accidit die dominico mar-
 tinis horis: quo tēpore iam sacra ædes Christia-
 nis ac mulieribus exundabat, ij cū de subita
 Patris morte, quē excipere viuū gestiebant, in-
 audissent, omnes ad spectaculū concurrere atto-
 niti rei nouitate, orbitatē suam merito deplorā-
 tes, Patris cadauer, in Collegiū Nangasaquiese
 reuehendum erat: neq; enim per loci Dynastam
 ibi terræ mandare sinebatur: Interim dū in arca
 clauditur magnus fuit ad illū visendū Neophy-
 torum concursus, quē neq; ipsa nox interrupit,
 & visum est socijs, ex Urbanis illis Neophytis,
 neminē defuisse: hi omnes mæroris signa, quæ
 poterant, edebant, multi ad eius pedes prouolu-
 ti, eos deosculabantur, cōplectebantur, ac suis e-
 tiam lacrymis irrigabant: auct^o est etiam doloris
 sensus, cū Patri iusta persoluerentur, talis enim
 planctus fuit, qualem filij solent in obitu Paren-
 tum excitare: geminabatur luctus ex eo maxi-
 mē, quod eius morte coniectarent, se reliquis
 breuā

breui socijs carituros: hoc enim iam ipse Dynasta prædixerat, cum eo videlicet Patre rem Christianam in suis terris interituram. Permulti pro eo, quod eum sanctitatis nomine suspiciebant, petierunt sibi dari quippiam earum rerum, quibus ille utebatur, ut eius apud se memoriam cōseruarent. Huius inter cæteros maximè, quos desiderari hoc triennio scripsimus, mors desiderium fecit. non ideo solum quod similibus operariorum penuria maximè laboramus: sed quod illius Ecclesiæ incolumitas ex huius vita pendeat, id visum est mox simul atque oculos clausit, maximo omnium mærore, Diuinorumque Iudiciorum admiratione, prout suo loco narrabitur. Hæc de mortuis: viui quas habuerunt vires, in frugiferis laboribus collocarunt; sed sui quoque memores, annuis è B. P. N. præscripto commentationibus, spiritum feruoris attraxerunt, & contractum puluerem excusserunt.

*De Nangasaquiensi Collegio ac
reliquis ibi nostrorum sedibus.*

CAPVT III.

NAngasaquium Lusitani commercij sedes, & Iaponiensis Ecclesiæ caput, varia habet nostrorum domicilia, quibus in omnibus, è societate nostra hoc triennio vixerunt summum
quinq;